

Manifest van de Herderstocht 2026

Achelse Kluis – Brussel

Waarom deze herderstocht?

In een tijd waarin landbouw, natuur en samenleving vaak tegenover elkaar lijken te staan, willen wij met de herderstocht een ander verhaal vertellen. Een verhaal van verbinding tussen mens, dier en landschap en van gedeelde verantwoordelijkheid voor onze toekomst.

Vanuit de Achelse Kluis trekken herders, schapen en sympathisanten richting Brussel. Niet alleen als symbolische tocht, maar als uitnodiging tot dialoog. Want de toekomst van ons landschap hangt samen met hoe we omgaan met dieren, landbouw en natuur.

Herders en hun kuddes maken al eeuwenlang deel uit van het Europese landschap. Hun werk draagt bij aan het beheer van graslanden, heide en open natuur. Door begrazing blijven landschappen divers, krijgen planten en insecten ruimte, en blijven waardevolle cultuurlandschappen behouden.

Ook vandaag spelen herders in Vlaanderen een **cruciale rol in natuurbeheer**. Hun werk is geen nostalgie, maar een hedendaagse en noodzakelijke praktijk voor biodiversiteit, klimaatadaptatie en landschapskwaliteit.

Wereldwijd zorgen herders voor voedsel, werk en natuurbeheer voor tot wel 2 miljard mensen. Ze tonen dat landbouw kan samenwerken met ecosystemen, in plaats van ze uit te putten.

Met deze tocht willen we opnieuw zichtbaar maken wat vaak onzichtbaar is geworden: het belang van herders als voedselproducenten en landschapsbeheerders die zorgen voor een gezonde leefomgeving voor mens en dier.

Wat wij geloven

Wij geloven dat:

- **Herders en begrazing essentieel zijn voor levende landschappen.**
Gerichte begrazing is een van de meest efficiënte en flexibele vormen van natuurbeheer in Vlaanderen, zeker in moeilijk toegankelijke of versnipperde gebieden.
- **Landbouw en natuur elkaar kunnen versterken.**
Extensieve veehouderij draagt bij aan biodiversiteit, bodemgezondheid en veerkrachtige voedselsystemen, en toont aan dat voedselproductie en het versterken van biodiversiteit samen kunnen gaan.
- **Graslanden een sleutelrol spelen in klimaat en waterbeheer.**
Goed beheerde graslanden slaan grote hoeveelheden koolstof op in de bodem, bufferen water en beperken erosie. Ze vormen een natuurlijke buffer tegen klimaatverandering en dragen bij aan een stabiel klimaat. De rol van begrazing is cruciaal om deze graslanden gezond en productief te houden, wat in het huidige beleid nog onvoldoende wordt gevaloriseerd.
- **Lokale voedselproductie waardevol is.**
Producten van extensieve veehouderij verbinden consumenten opnieuw met het landschap waarin hun voedsel ontstaat.
- **Kennis van herders waardevol cultureel erfgoed is.**
Generaties aan praktijkkennis is essentieel voor toekomstgericht natuurbeheer en mag niet verloren gaan.
- **Respect voor dieren, natuur en landbouwers samen hoort.**
Zonder economische en sociale erkenning kan dit systeem niet blijven bestaan

Waar we ons zorgen over maken

De ruimte voor extensieve veehouderij en herderschap staat onder druk.

In Vlaanderen is die druk extra groot door **de versnipperde ruimte, concurrerende landgebruiken en complexe regelgeving**. Herders worden vaak ingezet voor natuurbeheer, maar krijgen zelden de structurele erkenning en ondersteuning die daarbij hoort.

Herders verdwijnen uit het landschap. Economische druk, tijdelijke contracten, administratieve lasten en gebrek aan waardering maken het steeds moeilijker om een duurzaam bedrijfsmodel uit te bouwen. Hierdoor verdwijnt niet alleen het herdersberoep, maar ook een cruciale schakel in natuurbeheer.

Ook waardevolle graslanden verdwijnen of worden intensief gebruikt. Daardoor gaat niet alleen biodiversiteit verloren, maar ook het vermogen van bodems om koolstof op te slaan en water vast te houden. In een tijd van klimaatverandering is dat een verlies dat we ons niet kunnen veroorloven.

Daarnaast botsen praktijk en beleid nog te vaak: natuurdoelen, landbouwbeleid en subsidiemechanismen zijn onvoldoende op elkaar afgestemd, waardoor extensieve begrazing niet altijd wordt beloond, maar soms zelfs bemoeilijkt.

Tegelijk groeit de afstand tussen stad en platteland. Veel mensen kennen het werk van herders niet meer, terwijl hun werk juist bijdraagt aan belangrijke maatschappelijke belangen zoals biodiversiteit, landschapsbeheer, klimaatweerbaarheid en lokale voedselproductie.

Als deze kennis en praktijken verdwijnen, verliezen we niet alleen een beroep, maar ook een van de meeste duurzame manieren van natuurbeheer.

Wat wij vragen

Met deze herderstocht doen wij een oproep aan beleidsmakers, burgers en organisaties:

- **Erken het vakmanschap van herders als natuurbeheerders.**
Zie herders niet alleen als landbouwers, maar ook als beheerders van het landschap. Veranker hun rol expliciet in natuur- én landbouwbeleid, en behandel begrazing als een volwaardige beheermaatregel.
- **Bescherm en herstel graslanden als strategische ecosystemen.**
Erken de rol van gezonde graslanden als reservoirs van biodiversiteit, opslagplaatsen van koolstof én cruciaal voor waterbeheer. Ze zijn een bondgenoot in de strijd tegen klimaatverandering en verdienen een duurzaam beheer via begrazing, waarvoor gerichte ondersteuning noodzakelijk is.
- **Stem natuur-, landbouw- en klimaatbeleid beter op elkaar af.**
Zorg voor beleid dat extensieve veehouderij en natuurbeheer door begrazing actief ondersteunt in plaats van deze te belemmeren.
- **Zorg voor langetermijnzekerheid.**
Werk met rechtszekere, lange-termijn-overeenkomsten voor begrazing in natuurgebieden, zodat herders kunnen investeren in hun toekomst.
- **Ondersteun korte ketens en lokale producten.**
Stimuleer een eerlijke prijs voor producten afkomstig van duurzame veehouderij.
- **Maak ruimte voor herderschap in een versnipperd landschap.**
Faciliteer toegang tot gronden, verbind natuurgebieden en ondersteun mobiele begrazingssystemen.

- **Investeer in kennis en opvolging.**
Erken herderschap als knelpuntberoep en versterk opleidingsmogelijkheden.
- **Breng stad en platteland dichterbij elkaar.**
Creëer ruimte voor ontmoeting, dialoog en begrip en maak het werk van herders zichtbaar.

Onze uitnodiging

De herderstocht is meer dan een wandeling. Het is een ontmoeting tussen mensen, dieren en landschap.

Onderweg willen we luisteren, leren en verbinden. We nodigen iedereen uit om een stukje mee te stappen, mee te denken en mee te bouwen aan een toekomst waarin landbouw, natuur en samenleving elkaar versterken.

Vanuit de stilte van de heide en de velden trekken we naar het hart van het land.

Met de herderstocht brengen we een eenvoudige boodschap:

Wie zorg draagt voor graslanden, dieren en herders, investeert in de toekomst van ons klimaat, onze natuur en van ons allemaal.